Het proces en de betekenis van groei

10 juni 1966
lezing 144

“Gegroet, lieve vrienden. Ik heet jullie allen welkom, zowel oude bekenden als degenen die hier vanavond voor het eerst komen. Mogen mijn woorden begrepen worden en op de een of andere manier een sleutel vormen of een snaar raken waarmee je in jezelf de juiste richting kunt vinden.

Meestal, vrienden, begin ik deze bijeenkomsten met het geven van een zegen. Wat betekent dat woord ‘zegen’ nu eigenlijk? Laten we daar deze keer eens naar kijken en geen woorden gebruiken waarvan we de diepere betekenis niet precies kennen. Waarschijnlijk kunnen jullie op dit moment al veel beter dan vroeger aanvoelen wat het woord ‘zegen’ inhoudt. Zegen wil zeggen: de krachtige, oprechte wens voor het goede, een wens die uit het allerdiepste zelf komt, uit het goddelijke in je wezen, een wens voor het goede vanuit het heel makend principe, waar geen tegenstellingen en geen conflicten bestaan. Als deze wens ongeremd en onbelemmerd direct in je diepste bewustzijnsgebieden kan binnenstromen, geeft dat een bruisende energie en een kracht die een nieuwe impuls voor je innerlijk betekenen. Wanneer we van nu af aan het woord zegen gebruiken, direct of indirect, is het goed er aan te denken dat *een zegen, wil die een uitwerking op je hebben, eerst bij jou weerklank moet vinden*. Een zegen verlangt openheid, bereidheid en oprechte medewerking op alle mogelijke manieren, zodat beide krachten kunnen samengaan. Want een zegen die slechts van één kant komt is geen zegen, ook al is die bedoeling er misschien wel. Zo’n zegen stuit op een muur van weerstand en tegenwerking of van minzaamheid, gebrek aan samenwerking en neutraliteit.

Vanavond gaan we kijken naar het proces van groei. We moeten dan wel precies weten wat daaronder wordt verstaan. Deze lezing is een vervolg op de voorgaande lezingen en daarom zal het moeilijk worden voor diegenen die deze niet kennen. In elk geval zullen sommige gedeelten moeilijk te begrijpen zijn. Als je die lezingen niet kent, probeer dan zo goed mogelijk op te letten. Wat je niet kunt volgen, kun je eventueel later aanvullen door de voorgaande lezingen te lezen.[1]

Om nog even kort samen te vatten: we hadden het over de principes van eenheid en dualiteit. Het bewustzijn, de waarneming en de ervaring van de meeste mensen zijn op dualiteit gebaseerd. Dit betekent dat alles in tegenstellingen wordt waargenomen: goed of slecht, wenselijk of niet wenselijk, leven of dood. Zolang een mens in deze dualiteit leeft, is hij in conflict en niet gelukkig. Absolute, universele, kosmische waarheid is altijd heelmakend, daarin bestaan geen tegenstellingen. Als je eenmaal zover gekomen bent, zul je ontdekken dat je geloof in tegenstellingen een illusie is.

Deze heelwording betekent echter niet dat nu het goede uit het dualistische principe verwezenlijkt is geworden. Dit denkbeeld zet de mens heel vaak op een verkeerd spoor: hij hoopt één van de twee tegenstellingen te bereiken. Op die manier zal ‘verlossing’ nooit komen. Zolang hij zich tegen het ene verzet en zich vastklampt aan het andere, blijft zelfverwerkelijking of bevrijding - dat wil zeggen het heelmakend principe - onbereikbaar. Het ‘goede’ van het heelmakend principe is iets heel anders dan het ‘goede’ van de dualistische manier van leven. Het eerste verzoent de beide tegenstellingen, terwijl het laatste ze scheidt. Als dit door en door wordt begrepen, vind je dit bij elk individueel probleem steeds weer bevestigd . Het is heel belangrijk dat jullie dit begrijpen, vrienden. Want als je maar op één van twee tegenstellingen uit bent, moet je je wel verzetten tegen de andere. Met dat verzet komt er onrust en angst in je ziel en zo kun je het heelmakend principe nooit bereiken.

Ik wil dit onderwerp nu bekijken met betrekking tot het groeiproces. Zolang iemands bewustzijn is ingesteld op een dualistische manier van waarnemen, zolang hij daar niet bovenuit kan stijgen, is groei een twijfelachtig en problematisch gebeuren. Je zult gaan begrijpen

[1] Lezing 141 ‘Terug naar het oorspronkelijk niveau van perfectie’
lezing 142 ‘Het verlangen naar en de vrees voor geluk; de angst om het kleine ego los te laten’
lezing 143 ‘Eenheid en dualiteit’ (Noot vertaler)

waarom dit zo is. Groei is een beweging in tijd en ruimte. Op het dualistisch vlak voltrekt groei zich automatisch naar het tegenoverliggende. Vanaf het moment dat het individu wordt geboren, beweegt hij zich in de richting van zijn dood. Vanaf het moment dat één aspect zich begint te ontwikkelen en naar zijn grootst mogelijke ontplooiing toegroeit, komt ook de benedenwaartse beweging dichterbij, een beweging die gericht is op afbraak van de eigen vernietiging. Vanaf de dag dat een baby wordt geboren en naar zijn volwassenheid toegroeit, is hij ook op weg naar de dood. Zodra iemand naar enige vorm van geluk gaat streven, vreest hij ook het tegendeel. In een steeds weer wisselend ritme zal de cyclische, eeuwige groeibeweging onvermijdelijk de tegenpool opzoeken. Een beweging van leven naar dood en weer naar leven, steeds weer opnieuw. Van opbouw naar afbraak naar opbouw, al maar door. Het één brengt het ander voort.

Nogmaals, het is van heel groot belang dit te begrijpen want het is één van de belangrijkste redenen voor je verzet tegen groei. Deze reden reikt dieper dan de psychologische spitsvondigheden en aspecten van een neurose. Als je die te boven bent gekomen en hebt opgelost, blijft er nog altijd deze fundamentele weerstand tegen groei. Het verklaart waarom de mens, zolang zijn visie op het leven door dit dualistisch bewustzijn wordt gekleurd, bang is voor groei. Hij is bang dat hij door het bereiken van zijn doel ook zijn vernietiging naderbij brengt. Hij misleidt zichzelf door zich tegen het voortschrijden van de tijd te verzetten; door de verlangde vervulling uit te stellenen stelt hij ook het gevreesde tegendeel uit. De onveranderde toestand, de stagnatie, het niet bewegen in de vervormde zin schept onrust - of beweging in de vervormde zin.

Zolang groei zich op het dualistisch vlak voltrekt, is er altijd een top die bereikt kan worden, voorbij die top gaat de beweging weer omlaag. Dus alles wat leeft op het dualistische niveau, schepselen zowel als allerlei aspecten, zit in een voortdurende cyclus van leven en dood, bewegend van de stijgende naar de dalende lijn, van opbouw naar afbraak, van zijn naar worden. In de natuur groeit een plant in de lente naar het moment van vruchtbaarheid in de zomer. In de herfst begint hij langzaam af te sterven en in de winter is hij niet meer. Alleen zijn sluimerend vermogen tot leven rust in de aarde en wacht tot het zaad in de lente weer gaat groeien. Dit is precies de manier waarop groei zich voltrekt. Daarom kan de vreugde bij de stijgende curve nooit volledig en zonder zorgen, zonder angst zijn. Want nog voor die top bereikt is,

moet met de dalende curve al rekening gehouden worden.

Deze indeling in tweeën bestaat niet langer als het bewustzijn het niveau van eenheid bereikt heeft. Dan zijn geen tegenstellingen meer te vrezen. Zelfverwerkelijking zal altijd leiden tot het ervaren en gewaarworden van de staat van eenheid. Van de andere kant bezien: de staat van heel zijn kan alleen via zelfverwerkelijking tot stand komen. Zelfverwerkelijking wil zeggen: het afwerpen van lagen die door een verkeerd inzicht gevormd werden, zodat het ware zelf, het goddelijke, eeuwige en wezenlijke van jezelf naar voren komt. Die lagen van pijn, misverstand, verwarring en beperking kun je alleen afleggen als je niet langer voor jezelf wegloopt, als je bereid en verlangend bent naar jezelf te kijken zoals je werkelijk bent in plaats van zoals je zou willen zijn, als je jezelf accepteert zoals je op dit moment bent en je je niet verzet tegen deze tijdelijke staat, ook al begrijp je dat die nog vervormd is. Dit is het werk waarmee je op dit pad bezig bent.

Het is echt een misverstand om te veronderstellen dat je die eenheid in deze aardse sfeer niet zou kunnen beleven. Dat is wel degelijk mogelijk voor iedereen die bereid is zijn bewustzijn te ontwikkelen. Je moet heel eenvoudig je beperkte ideeën op hun waarachtigheid onderzoeken en kijken of hetgeen je als onomstotelijk aanneemt, wel zo onveranderlijk is. Dit laatste kun je alleen doen als je in alle eerlijkheid op de kleinste nuances in je stemmingen en reacties let en die zo helder mogelijk onder woorden brengt. Dan ontdek je dat deze reacties en reflexen, deze emoties en stemmingen, voortkomen uit bepaalde aannames die je nooit nader hebt kunnen onderzoeken. Dat kon ook niet omdat je het allemaal in het vage hield, verborgen onder gemakzuchtig gerationaliseer. *Daarom is dit padwerk waar je mee bezig bent van onmetelijk belang omdat je, als je de kleine dagelijkse onoprechtheden, zelfbedrog en onjuiste veronderstellingen niet herkent, ze ook nooit kunt onderzoeken en daardoor oplossen zodat er ruimte komt voor een nieuwe werkelijkheid.* Steeds als je een vage verontrusting eerlijk onderzoekt en verwoordt om de ware betekenis ervan te vinden, zul je een opvatting blootleggen waar die onrust uit voortkomt. Op die opvatting kun je dan weer dieper ingaan en dat is een stap vooruit naar een ruimer waarnemen, dat je in staat stelt je dualistische staat te overstijgen en de staat van eenheid gewaar te worden. Je moet dit toepassen op elk gebied van je bewustzijn, in elk deel van je leven, bij elk individueel facet van je bestaan want je kunt het eenheidsprincipe best in sommige delen van jezelf gerealiseerd hebben terwijl andere

gedeelten nog steeds diep in de illusie en pijn van dualiteit verzonken liggen. Hier komen we later nog op terug.

Het kan niet genoeg benadrukt worden dat je je vrijwording, de overgang van de dualistische staat naar de staat van heel zijn niet kunt bereiken door kennis te vergaren of door theoretisch inzicht, door studie of door je op een buiten jezelf gelegen doel te richten. Ook niet door het verlangen anders te zijn of door het streven naar een toestand die nog niet echt de jouwe is. Alleen door in het 'nu' te zijn, door te ontdekken dat je alles al in je hebt, verborgen onder lagen van verwarring en pijn, zul je die toestand bereiken. En deze toestand, schuilgaand achter wat je op het moment zelf ervaart, kan alleen worden aangeboord en opgegraven als je de laag van verwarring en pijn volledig doorziet.

De natuurlijke, kosmische stroom die bestaat in de psyche van ieder levend wezen - in alles wat leeft, om je heen en in jezelf - is een krachtige, bruisende levensstroom die je automatisch en als vanzelfsprekend op weg voert naar die toestand van zelfverwerkelijking, waar geen enkele vorm van weerstand of pijnlijk conflict meer bestaat. Dit is de natuurlijke staat, de natuur helpt je mee, hij staat aan jouw kant. Wanneer je je aan deze levensstroom toevertrouwt, wanneer je jezelf toestaat deze natuurlijke stroom gewaar te worden en erin mee te gaan, geef je gehoor aan je natuurlijke bestemming. Maar jammer genoeg verzet de mens zich tegen deze natuurlijke bestemming die zo goed voor hem is. Hij stelt al zijn vertrouwen in het verweer hiertegen. Hij verzint van allerlei uitvluchten die echt niet bestaan. En op die manier roept hij zelf pijn over zich af - want uiteindelijk is iedere pijn totaal overbodig. Dit zijn geen loze woorden, vrienden. Dat heeft ieder van jullie die op dit pad van zelfverwerkelijking een paar stappen heeft gezet om van zijn dwalingen los te komen al ondervonden. Ieder van jullie die hier intensief mee bezig is, heeft op zijn minst momenten gehad dat hij volkomen begreep hoe onnodig en overbodig zijn verzet was tegen die natuurlijke stroom waarin geen pijn meer is. Op die momenten heb je ook begrepen dat de waarheid nooit werkelijk pijn doet en je ook niet vernietigt of in gevaar brengt. Maar je haalt de pijn voortdurend naar je toe door te geloven dat hij of onvermijdelijk is of veiliger dan de staat van heel zijn waar je van nature al toe neigt.

Als je je aan die staat van eenheid toevertrouwt, zul je ontdekken hoe waar deze woorden zijn. Ik weet ook best, vrienden, dat wat ik hier

vertel - de abstracte theorie - nooit voldoende kan zijn. Ook al sta je er nog zozeer voor open, woorden op zichzelf zijn nooit genoeg om je die stap te laten zetten. Wel kunnen ze dienen als instrument om je te helpen bij het werken aan je innerlijke ontwikkeling, vooral als het er om gaat een juist begrip te krijgen van je huidige positie in het leven, je innerlijke en uiterlijke toestand en bij het ontzenuwen van je illusies en misvattingen. Die illusies en misvattingen raak je niet kwijt door een nieuwe en misschien verder ontwikkelde opvatting en levensfilosofie te gaan inruilen voor een minder waarachtig ideeëncomplex waaraan je tot dan toe vasthield. Je kunt dit proces alleen bevorderen door het mes te zetten in die kleine persoonlijke misvattingen die de bron zijn van je dagelijkse strubbelingen en onbehagen. Juist het schijnbaar onbeduidendste dagelijkse probleempje kan je tonen hoe je je aan waan en weerstand vastklemt, hoe je er voor kiest niet te stromen; uit angst en uit onwetendheid stop je de natuurlijke stroom, de natuurlijke kosmische beweging waarvan je een onverbrekelijk deel bent en die onverbrekelijk met jou verbonden is. *Alleen door op zo'n hele persoonlijke manier je reacties op de dagelijkse gebeurtenissen te observeren, kun je deze woorden ook tot een persoonlijk beleefde waarheid maken.* De ervaring krijg je niet door alleen met de mond het principe te belijden, zelfs niet als je met je verstand best begrijpt wat ik hier zeg. Begrijpen alleen volstaat niet om je de overstap te laten maken van de dualistische staat, de pijnlijke staat van tegenstellingen, naar vrijheid van het eenheidsprincipe.

Ik herhaal nog eens: op het dualistisch vlak is groei altijd beladen met angst voor het ongewenste tegendeel van dat waarnaar men streeft. Het groeiproces moet dan ook worden tegengewerkt zolang het doel van die groei wordt gezien als een gewenst goed tegenover een ongewenst kwaad. Zolang je bewustzijn de staat van eenheid op een bepaald levensgebied waarin je wilt groeien, niet kan waarnemen, begrijpen en beleven, moet die groei een innerlijk conflict veroorzaken. Want: waarom groei? Ligt in de groeibeweging het einde al niet besloten?

Op het vlak van heel worden wordt groei niet bedreigd door een tegenpool. Daarom hoef je er ook niet bang voor te zijn of je er tegen te verzetten. Je kunt niet groeien als je je tegelijk moet verzetten tegen het tegenovergestelde, maar alleen als je dat gevreesde tegendeel onder ogen kunt zien en accepteren. Alleen als je niet langer bang bent voor de ene pool en je niet meer angstig aan de andere vastklampt, alleen dan kun je de staat van eenheid bereiken. Zolang er angst in je hart is,

kan dat niet.

Het groeiproces houdt in die staat van eenheid een steeds toenemende ontplooiing en verruiming in, een verruiming van de ervaring van de eindeloze mogelijkheden van schoonheid, van leven in goedheid. Maar denk eraan, het is niet de schoonheid die tegenover lelijkheid staat, het is niet het leven dat tegenover dood staat; niet het goede dat de tegenpool van het kwaad is. In de staat van eenheid wordt groei nooit bedreigd door een tegenpool.

Deze twee vormen van groei - op het dualistisch en op het heelmakend niveau - zijn twee totaal verschillende bewegingen. Het ene werkt in cyclische bewegingen, met een opwaartse curve, een piek en een neerwaartse curve - en dan weer van voren af aan. Dit is het groeiproces van de eindige, de dualistische staat, altijd uitdrukking gevend aan tegenstellingen. Het is de staat van oorzaak en gevolg.

In de staat van eenheid is groeien een proces van steeds meer, en meer, en nog meer. Het is onbegrensd, zonder einde, heeft geen herhalingen en heeft geen tegengestelde beweging nodig. Het valt buiten de termen van oorzaak en gevolg, heeft die overstegen. Als je dit op een of andere manier hebt begrepen, ongeacht hoe vaag het aanvankelijk ook tot je gevoel doordringt - en dit vermoeden breekt door door de confrontatie met je eigen misvattingen en zelfbedrog - ga je groei op een volkomen andere manier bekijken.

Er zijn nog een paar aspecten die je moet begrijpen, vrienden, wil je de overgang kunnen maken van de dualistische naar de eenheidsstaat. Ze kunnen misschien een nieuw licht werpen op je eigen leven, zoals het nu is. Als je bezig bent met intensief zelfonderzoek, als je stevige confrontaties met jezelf aangaat en de ene waarheid na de andere onder ogen ziet, gaat je innerlijke toestand zich wijzigen en maakt je psyche een periode van ingrijpende veranderingen door. De pijnlijke staat van voorheen was, zoals je weet, het gevolg van onjuiste opvattingen. Wanneer die beginnen af te brokkelen omdat je beseft dat ze niet kloppen, kan dat afbraakproces meer of minder drastische uiterlijke veranderingen met zich meebrengen. In zo’n overgangsperiode kun je op bepaalde niveaus best een begin hebben bereikt van een beleving van eenheid. Dat wil zeggen, dan voel je een diepe vrede en vreugde in ieder moment, ongeacht of dat moment je brengt wat je wenst. Dan merk je dat ieder levend moment een mogelijkheid tot blijdschap en

vrede in zich draagt - en doordat je eerlijk bent tegenover jezelf ben je nergens meer bang voor. Je klampt je niet meer vast aan het goede, je eist het niet meer op. Daardoor sta je toe dat de goddelijke bron je vult en je laat delen in een werkelijkheid waar niets valt te vrezen en waar al het goede al aanwezig is. Naar dit goede kun je in alle rust je hand uitsteken en juist omdat je weet dat het je toekomt, krijg je het. Je bent niet meer bang het mis te lopen, omdat je je levensvreugde put uit beide kanten van de dualistische staat. Dat is, voor zover het kan worden overgebracht, de staat van eenheid.

Deze toestand kan gedeeltelijk al begonnen zijn, met name op bepaalde terreinen van je leven. Je hebt dan nog niet de volledige overgang bereikt en je bent nog niet zover dat je ziet dat het ware leven altijd al tot je beschikking was, zonder dat angst, vluchtgedrag of geworstel nodig waren. Maar gedeeltelijk voel je al wel wat dit leven in eenheid kan inhouden. Dit leidt tenslotte tot een toenemende ontplooiing en verrijking in je uiterlijke levensomstandigheden en wel op zo'n harmonieuze probleemloze en vanzelfsprekende manier dat het haast toeval lijkt.

Deze vooruitgang van de uiterlijke omstandigheden kan al of niet in overeenstemming zijn met ideeën en idealen die je op het dualistisch vlak aanhing. Alleen is de manier waarop je deze ideeën en idealen nu beleeft volkomen anders. Met andere woorden: het doel waarnaar je streeft kan hetzelfde zijn als voorheen, maar de manier waarop je dat doel beleeft is anders. Zelfs als dat wat je wenst er niet is, kan dat je niet meer zo doen lijden als toen je de werkelijkheid nog vanuit je beperkte en misleidende dualistische maatstaven bezag. Dit groeien naar de staat van eenheid uit zich met name in een toenemend vertrouwen in jezelf en in het leven. Ook uit het zich in een gevoel van vrede en vreugde waardoor elk moment levend, interessant en volkomen vrij van angst of verveling wordt. Dit groeien is rijk aan mogelijkheden. Elk moment openen zich nieuwe, nooit eerder waargenomen vergezichten.

Tegelijkertijd bestaan er nog steeds gebieden waar je op de oude manier reageert: met angst, wantrouwen, bezorgdheid, wanhoop, met star vasthouden aan je eigen wil. Gewoonlijk zijn dit de gebieden waar je te kampen hebt met beelden, met neurotische gedragspatronen, met misvattingen zo vastgeroest, dat het extra veel en langdurige inspanning zal kosten dit innerlijk panorama te herzien. Deze kant past

zich heel geleidelijk aan aan de kant die al voor een deel zijn thuis heeft gevonden in een nieuw land, waar het licht nooit door duisternis bedreigd wordt. De oude toestand is gebaseerd op misvattingen. Die misvattingen zijn constructies die eerst afgebroken moeten worden, alvorens het op waarheid gebaseerde opbouwwerk kan beginnen. Het is onvermijdelijk dat alle constructies die op verkeerde concepten gebouwd zijn eerst moeten worden vernietigd. Het valse licht van de dualistische staat, waarvan het kenmerk is dat de ene toestand gezien wordt als wenselijk en de daaraan tegengestelde toestand als ongewenst, is hiervan een goed voorbeeld. Zo is men er vast van overtuigd dat opbouw altijd goed en afbraak altijd verkeerd is. Deze twee tegenstellingen kunnen pas tot een eenheid komen als beide kanten zich met elkaar verzoend hebben. Om bij het voorbeeld van zo even te blijven: je zult moeten *herkennen dat afbraak van misvattingen wenselijk is en opbouw van misvattingen ongewenst.*

Nu is afbraak altijd een pijnlijk proces, of het nu wel of niet gewenst is. Tijdens het afbreken van wat je misvattingen hebben opgebouwd, kun je totaal van slag raken. Je voelt je innerlijk bedreigd, je bent het spoor bijster en uiterlijk zijn zelfs de duidelijk prettige kanten van je bestaan verdwenen; je hebt er nog niets voor in de plaats gevonden. Hoe groter de bouwwerken die je op grond van je misvattingen had opgetrokken, hoe groter ook de ontreddering in deze periode is. En deze ontreddering ervaar je natuurlijk als pijnlijk. Maar, vrienden*, het doet alleen maar pijn omdat het verkeerd wordt begrepen en als een terugval en persoonlijk onvermogen wordt gezien.* Dit misverstand ontneemt je de moed, doet je wanhopen aan jezelf en maakt dat je je verzet tegen het getij, tegen de stroom die je naar een nieuwe geestestoestand wil voeren. Toch kan die nieuwe toestand alleen tot stand komen door afbraak van de oude. Door je te verzetten tegen dit vanzelfsprekend en heilzaam proces, verleng je de pijnlijke overgangsperiode - pijnlijk vooral omdat die niet begrepen wordt. Je voelt: ‘hier ben ik en ik doe zo mijn best en kijk toch eens wat me ondanks al die inspanning overkomt! Alles lijkt me tussen de vingers door te glippen. Niet alleen lukt het me niet om de nieuwe vervulling te bewerkstelligen, maar zelfs dat wat ik had is verdwenen’.

Als je begrijpt dat dit afbrokkelen van oude structuren nodig is omdat het alleen maar leek dat de oude manier bevredigend was of een belofte scheen in te houden die nooit werd ingelost; als je dat begrijpt zul je geen tranen vergieten om iets dat eigenlijk helemaal geen verlies is.

Dan laat je je ook niet misleiden door de gedachte dat je geen steek verder bent gekomen. Deze toestand is misschien wel het allerbeste bewijs dat je meer dan je beseft op weg bent naar een nieuwe werkelijkheid, maar je houdt het nog tegen omdat je niet weet wat dit alles betekent. Je houdt het tegen omdat je wreed weigert naar je intuïtie te luisteren, die je vertelt waar je kosmische levensstroom je heenvoert. Je wilt je leven blijven beoordelen volgens de maatstaven van het beperkte dualistische denken.

Als je je dit allemaal realiseert, zal het diep tot je doordringen dat wat er gebeurt geen terugval is, maar dat het afbrokkelen en afbreken van het oude nu juist het zaad vormt waaruit iets nieuws kan groeien. Je begint te begrijpen dat dit afbreken van misvattingen al het begin is van iets nieuws wat opgebouwd wordt. Dit werk verzoent opbouw en afbraak met elkaar en maakt van twee tegenstellingen één geheel. Ten gevolge hiervan laat je je niet langer ontmoedigen en zul je niet nog meer lijden, als je tenminste niet verwacht dat jij en je leven anders zouden moeten zijn. Je weet dan dat alles is zoals het moet zijn, zoals het hoort te zijn. Want het huidige verlies of het uitblijven van iets waarnaar je verlangt, doet veel minder pijn dan wanneer je dat verlies of dat uitblijven negatief opvat - wanneer je denkt: ‘als ik maar was waar ik moest zijn, dan zou het zo niet gaan’. Dit laatste is veel pijnlijker. In plaats daarvan zul je deze periode van overgang zien als een organische stap in het geheel. In plaats van te vechten tegen iets wat een verlies lijkt, moet je de verbinding der tegendelen als een logische stap vooruit zien Dit moet je niet verkeerd opvatten door te denken dat je geen zinnige oplossing voor een bepaald probleem zou hoeven te zoeken. Maar als je alle deuren gesloten vindt en het leven je heel duidelijk lijkt te vertellen, zowel vanuit jezelf als vanuit je omgeving, dat je ergens in betrokken bent waarvoor je op het moment geen oplossing kunt vinden, geloof dan maar dat oude structuren, gebaseerd op de misvattingen van je dualistische waarneming, aan het afbrokkelen zijn. Als je je best doet om dit te begrijpen en daardoor de moed opbrengt het te erkennen, ga je met de stroom mee in plaats van ertegen in.

Er is nog iets anders in dit onderwerp, wat ik graag zou willen uitleggen. Dat is niet eenvoudig, het vergt een intuïtief soort medewerking en een maximaal open stellen van je diepste wezen en vertrouwen in je verstandelijke vermogens, zodat je het niet verkeerd opvat vanuit een typisch dualistische begripsverwarring.

In principe kan de staat van eenheid via twee wegen bereikt worden. En wel via elk van de twee tegenpolen van de dualistische staat. Je kunt er komen langs de 'goede' kant, maar evengoed langs de 'slechte' kant. Wanneer je al in een *betrekkelijke* staat van gezondheid en waarheid verkeert, wanneer je *betrekkelijk* vrij bent van angst, als je vertrouwen hebt en een eerlijk gevoel over de goedaardigheid van het universum, dan kun je de *volkomen* heilstoestand en waarheid bereiken of - beter gezegd - in jezelf vinden. Je kunt *volkomen* vrij worden van angst en wantrouwen. Je leert geleidelijk de levenswaarheid dat al het goede tot je beschikking staat, dat het universum alle goeds bevat, dat er overvloed is, vrij van conflict. Met andere woorden: het goede voor jou kan nooit het goede voor een ander in de weg staan. Het goede voor jou doet niemand enig kwaad. Als je zover bent gekomen in het ervaren van de wereld en het leven, kun je diep in jezelf het principe van eenheid vinden. Zonder angst, zonder weerstand en zonder schuld, omdat je in al je vezels voelt het waard te zijn. Je weet dat jouw vervulling niemand tekort doet en je bent ook niet meer bang als die vervulling uitblijft. Je weet dat het goede geen grenzen kent en echt bestaat, dat het geen enkel conflict schept tussen jou en anderen - en dat is eenheid.

Daar waar de psyche nog steeds vol twijfel, angst en schuld zit, vol conflicten en misvattingen, kan deze weg niet genomen worden. Als je het toch probeert, vanuit een verkeerd begrip, wordt die poging een kunstmatig gemanipuleerde daad die alleen maar kan leiden tot zelfbedrog. Dan doe je die poging niet vanuit het besef dat alles één is, maar vanuit een op dualiteit gebaseerde angst dat het gevaarlijk is als je je wens of doel niet bereikt. Deze fundamentele vergissing houdt de deur naar verandering, naar de grote wereld van de staat van eenheid voor je gesloten. Als je nog altijd in een staat van onwaarheid en vervorming verkeert en daardoor jezelf en de wereld vreest en wantrouwt, kun je die toestand alleen te boven komen door datgene waarvoor je bang bent te accepteren en niet voor jezelf weg te lopen. Omdat die staat van eenheid vrij moet zijn van verzet, moet je ook ophouden je te verzetten tegen datgene waarvoor je bang bent. Niet in een sfeer van masochistische zelfontkenning maar door je in alle oprechtheid af te vragen of wat je vreest eigenlijk wel de moeite van de angst waard is. Met andere woorden, *je moet de opvatting die je angst voor het alternatief veroorzaakt onderzoeken, in plaats van je er tegen te verzetten.*
Dit houdt direct verband met het loslaten van wat je maar blijft

vasthouden omdat je bang bent dat wat je wenst niet zal gebeuren. Dit loslaten heb ik al van allerlei kanten besproken en ik heb jullie telkens weer voorgehouden dat innerlijke vrede en harmonie niet haalbaar zijn als je ziel in een gespannen, verkrampte toestand verkeert. Afstand doen, of loslaten geeft ontspanning. Zonder die ontspanning is er geen contact mogelijk met het innerlijk goddelijk zelf, noch kan een geestestoestand ervaren worden die de uiteindelijke werkelijkheid uitdrukt. Loslaten houdt niet in dat je jezelf tekort doet en je opoffert door je van alles te ontzeggen. Het betekent alleen dat je, steeds wanneer je een stukje angst of moedeloosheid in jezelf aantreft, de opvatting die aan de basis van die angst ligt moet los laten; de krampachtigheid waarmee je aan bepaalde overtuigingen vasthoudt, moet verdwijnen; een houding die duidelijk destructief is, maar ontstaan op basis van je denken dat die je voor gevaar zou 'beschermen'; het is een houding. Als je dat doet, lijkt het alsof je jezelf blootstelt aan dat wat je als hoogst ongewenst beschouwt. *Deze kans moet je nemen om te kunnen ontdekken dat het hele idee op illusie berustte.* Anders kom je die toestand van voortdurende angst en conflict nooit te boven.

Laten we het volgende voorbeeld nemen: je hebt al je zinnen gezet op de vervulling van een bepaalde wens. Je hebt alles gedaan om het zover te krijgen, maar de deur blijft gesloten. Je merkt dat het idee dat je wens niet vervuld zou kunnen worden je in paniek brengt. Ondanks het feit dat je op andere gebieden van je leven de waarheid van het eenheidsprincipe misschien al ervaren hebt, ben je er op dit gebied nog bang voor en verzet je je tegen het verlangde alternatief. Ook al probeer je nog eens extra te benadrukken hoe wáár het wel is dat het universum geen grenzen kent - of juist omdat je dat doet, om je angst te verbergen, - gaat je wens niet in vervulling. De enige manier om deze toestand te boven te komen is hem tijdelijk te accepteren, in de wetenschap dat hij niet eeuwig zal duren. Dit betekent dat je niet alleen de beperkingen van je uiterlijke situatie aanvaardt, maar ook je eigen beperkingen van dit moment. Als je het verzet tegen de toestand waarin je nu verkeert hebt opgegeven, kun je de waarheid ontdekken die er achter schuilt en kun je de twee tegenstellingen met elkaar verzoenen.

De staat van eenheid is er een zonder angst, maar je raakt angst niet kwijt door vol te houden dat datgene waarvoor je bang bent, niet zal komen. Zelfs als je dat een tijdje lukt, blijf je eeuwig afhankelijk van het idee dat de omstandigheden zich op een bepaalde manier zullen

voordoen, daarom raak je die angst nooit helemaal kwijt. De enige manier om jezelf echt van angst te bevrijden is door er in te gaan en te ontdekken dat het geen verschrikking is, dat je ermee om kan gaan, dat je wezen in de kern ongeschonden blijft. Geen enkele theorie kan je deze veilige staat bezorgen. Dat kun je alleen maar zelf. En wel door dat, waar voor je bang bent uit te proberen, er in te gaan en door het loslaten van de vaste overtuiging dat het gevreesd en daarom gemeden moet worden. Als je je aan één alternatief vastklampt en zegt: 'ik moet dit hebben om voor het andere gespaard te blijven', dan is het precies dat wat je ervan weerhoudt de overgang naar een toestand vrij van angst en dus naar de staat van eenheid te maken en wat je tegen de stroom van het universum doet blijven optornen die je wil dragen en die je alleen maar kan dragen *als je geest ontspannen werkt.*

Als je het feit herinnert dat er ergens een onwaarachtigheid in je bestaat op momenten dat je je innerlijk of uiterlijk in een ongewenste toestand bevindt, zal dat je helpen om die onwaarheid op te sporen en los te laten. Je zult onvermijdelijk ontdekken *dat je op een dieper niveau datgene waaraan je je bewust vastklampt, verwerpt of bestrijdt en dat je je opent voor wat je met je bewustzijn afwijst. Steeds als angst voor één van twee mogelijkheden je ervan weerhoudt in vrede en vreugde te leven, zit het tegenovergestelde beeld ertussen*. Als je bijvoorbeeld bewust bang bent voor de dood (het maakt niet uit of je je dit werkelijk bewust bent of dat het zich alleen indirect manifesteert) en je uit alle macht aan het leven vastklampt, de dood wegschuift en je ertegen verzet, kun je niet tot het eenheidsprincipe komen tenzij je in jezelf een bepaalde onwaarheid in dit opzicht ontdekt. Aansluitend op die onwaarheid koester je een weerstand tegen het leven en een verholen verlangen naar de dood. Alleen als je dit verborgen doodsverlangen ontdekt, kun je de angst voor de dood laten varen, wat echter niet wil zeggen dat je zou willen sterven.

Het vinden van deze diepere lagen waarbij het loslaten iets vanzelfsprekends wordt en het gaan onderkennen van de allesomvattende waarheid door steeds weer bij jezelf naar binnen te kijken, is zonder hulp natuurlijk niet mogelijk. In het kader van wat dit pad je te bieden heeft gaat het tamelijk gemakkelijk (allerlei facetten helpen je op verschillende manieren). Maar het is alleen mogelijk, als je het echt wilt.
Vrienden, jullie zitten allemaal op de een of andere manier nog vol weerstanden. Die weerstanden vinden, je ervan bewust worden en ze onder woorden brengen, dat is de eerste stap. Nogmaals, ik hoop niet

dat jullie me verkeerd begrijpen en mijn woorden zo uitleggen dat je de onrechtvaardigheid en destructiviteit om je heen zou moeten toejuichen zonder enige verantwoorde poging er iets aan te doen. Ik heb het niet over de oppervlakkige niveaus. Net als afbraak kan ook weerstand deel uitmaken van een geheel en zo tot eenheid leiden. Geen enkele opvatting mag ooit domweg geaccepteerd of afgewezen worden. De weerstand waarover ik het heb, slaat op een geestestoestand en op emoties, op aspecten van het leven en van jezelf die je niet één twee drie kunt veranderen. Als je ontdekt waar en hoe je iets tegenhoudt door je vast te klampen aan het tegenovergestelde, zet je opnieuw een essentiële stap vooruit in je groei naar het eenheidsprincipe.

Opnieuw spreek ik een diepe en krachtige heilswens uit, komend uit de diepste regionen van het universele bewustzijn - de enige werkelijkheid, -voor elk van jullie hier. Het zal iets in je teweeg brengen als je je voor die kracht opent en hem verbindt met een kracht die uit jou komt en waar jij je niet tegen wil verzetten, in welke vorm dan ook, maar dat je wilt doorgaan in innerlijke waarachtigheid. Deze krachtenbundeling zal heel sterk op je inwerken, iets wat je misschien pas later gaat voelen. Desondanks is die uitwerking heel reëel en vindt plaats diep in de kern waar die kracht steeds blijft stromen.

Wees in vrede. Wees in die diepe laag van jezelf, waar alles één is.”

Deze lezing werd gegeven via Eva Pierrakos in 1966
Oorspronkelijk uitgegeven door Center for the Living Force, Phoenicia (N.Y.)
onder de titel:'The Process and Significance of Growing'.
Vertaling door Anke van der Meer in 1989; herzien in 2001
door Margriet Versteeg.
© Stichting Gemeenschap het Pad. *Uitgave 2009*

144/16